

Tarinan voima

Laura Hokkanen

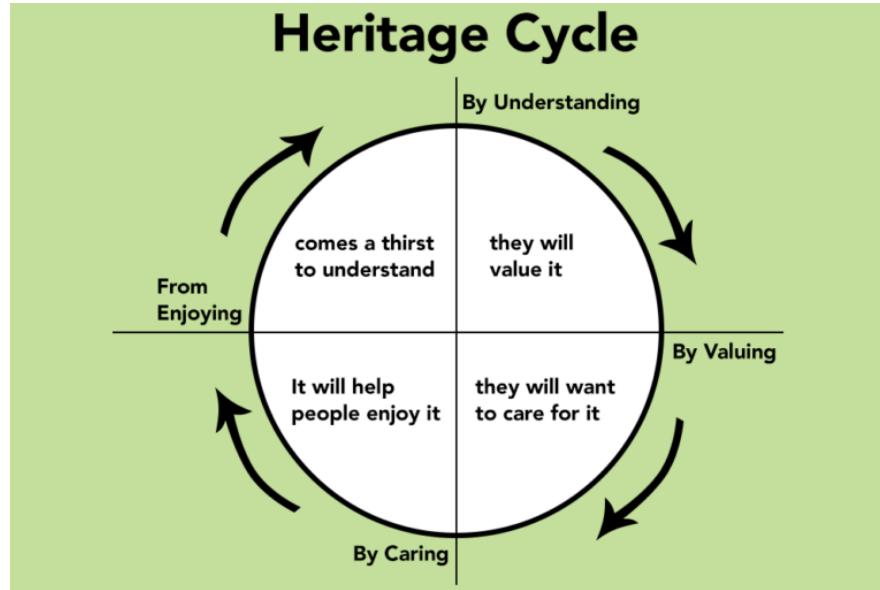
Tarina

(Simonsuuri 2018, 5.)

- Yleensä tarinaa on määritelty lyhyenä, yksiepisodisena kertomuksena, jonka pohjana on esimerkiksi yksilölliset kokemukset ja elämykset. Tarinan on myös nähty olevan kansan eli tavallisten ihmisten kertomataidetta.
- Perinteisesti tarinat jaetaan kahteen pääryhmään, uskomustarinoihin, jotka kertovat yliluonnollisista seikoista, sekä historiallisiin ja paikallistarinoihin, joiden henkilöt ja tapahtumat kuuluvat reaali maailmaan.

Perintöympyrä

Simon Thurley 2009

Ukon Vakka -juhla

Man of good-luck sowed the barley
On the Osmo hills and lowlands,
And the barley grew and flourished,
Grew and spread in rich abundance
Fed upon the air and water
On the Osmo plains and highlands,
On the fields of Kalev-heroes.

(Kalevala, poem 20. *THE BREWING OF
THE ALE*)

Onnen ukko ohran kylvi
Osmon uuen pellon päähän.
Ohra kasvoi kaunihisti,
yleni ylen hyvästi
Osmon uuen pellon päässä,
kaskessa pojan Kalevan.

Siikala 2012

- *Todistuksena siitä, että Ukon maljan juominen muodosti pitojen tärkeimmän osan, niinkuin Agricola kertoo, tarjoaa samanaikainen Savonlinnan läänin talonpoikain Kustaa Vaasalle lähettämä valituskirjelmä noin v. 1545, jossa rahvaan sanotaan saaneen maksaa sakkoa 8 puntaa (= 32 tynnyriä) vehniä Ukon kunniaksi järjestämistään juomingeista.*

Uukuniemi. Toiviainen, Eino, s. 1899 Uukuniemellä.

N:o 283. - 1936.

(Ukonvakoista)

Jaakkiman pitäjän Suur-Miklin kylästä taloll.
Juho Roppanen kertoi ja panen tähän hänen kuvauksen-
sa, niin kuin olen kuullut:

Kun kevätkylvöt oli toimitettu ja jos oli ko-
lea tai pitempiaikainen pouta. Silloin kokoonnut-
tiin Laakkosen vanhan vaarin luokse tuumimaan että
nyt täytyy pitää ukonvakat. Lauantai-iltana kokoon-
nuttiin Laakkosen riihirakennukselle, jokainen toi mu-
kanaan jyviä tuohivakallaan ja nämä asetettiin huus-
san (= ruumenhuone) räystäälle sekä riihen uunin pääl-
le räppänä-luukuille ja ne saivat jäädä sinne pitem-
mäksi aikaa. Mainittu Laakkosen vaari oli useimmiten
tilaisuuden johtaja.

Herätetään henkiin!

Ukon Vakka -juhlat
eli keskiaikaiset suomalaiset olutjuhlat
keskiviikkona 15.6.2022 klo 18.00

- Johdattelua suomalaiseen olutmytologiaan ja uuden viljasadon takaamisriittiin
- Lauluja oluesta
- Tarinoita ja makuja suomalaisiin muinais-oluisiin ja pienpanimoiden helmiin

Itse tapahtumaan vapaa pääsy,
mutta noin klo 20 alkavaan Olu Bryki Raum:n
sahtimestari **Jouko Ylijoen** olut-/sahtitastingiin liput 25 € /hlö.
Lunasta paikkasi tastingiin ennakoon Bar DMin tiskiltä.

BAR
Dom
CRAFT BEER & WINE

Erilainen oluttasting / olutviikko

- Ukko – oluen, sään ja viljan säätäjä
- Pellonpekko eli Pikki – ohran kasvu ja olut
- Sämpsä Pellervoinen – paikalle, jos vilja ei lähde kasvamaan
- Akka eli Rauni – säätelee Ukkoa ja hedelmällisyyttä
- Riihitonttu – mallastus
- Rongoteus – rukiin jumala
- Osmotar – oluen panija,

Karhunpeijaiset

Karvajalka

Kurko

Mehtäläinen

Kouki

Kainunpoika

Mörkö

Mesikämmen

Matti

Pihasilmä

Kouvo

Äijä

Metsänvaari

Metän elukka

Ohto

Kontio

Nokinen mies

Metsänkuningas

Otso

Suuriherra

Tätinipoika

Kouko

Musta mulkku

Jalkakyntylä

Vieras

Töötötö

Kaima

Metsän hallava vaari

Lalli

Jumalanvilja

Mettän vanhus

Pöppö

Mönninkäinen

Kuvitusta Topeliuksen Maamme kirjasta

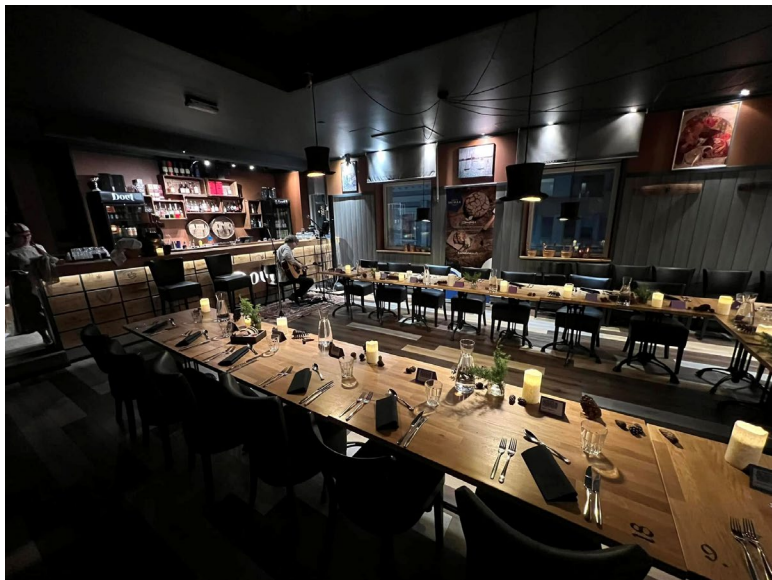
Setä kertoi, että karhunpeijsaisissa syötiin soppaa, jossa oli karhunpekkiä. Soppa keitettiin kodassa.

Mäntyharju. J.Karhu 3289. 1936.
< Mari Hälikkä, 77 v.

Sanottiin:
Karhunpeijsaisissa ja karhuntappajaisissa juotiin yökaudet. Karhun kiertäjät saivat paljon viinaa. Tanssittiin. Oli soittajat.
Kun karhu oli ammuttu, niin pesällä jo ryyppäsivät. Kuismavainaa oli oikea karhunkiertäjä. Hän oli, kun karhu kaadettiin, leikannut karhusta lihaa ja syönyt raakana.

Mäntyharju. J.Karhu 3288. 1936.
< Aksel Kääpä, 75 v.

Kuvat: Eeva Koljonen

Kuva Joni Hokkanen

*Where was the bear born?
Where was the beast made?
By the moon,
with the day,
on the shoulders of the Plough
Then lowered on silver chains,
let down on golden cords.*

(The Origins of the Bear SKVR Kitee 1894)

Kuva Eeva Koljonen

*Kussa on ohto tuuvitettu,
Mesikämmen käännytetty?
Luona kuun, tykönä päivän,
Otavaisen olkapäillä,
Kultaisessa kätkyessä.
Sieltä maahan laskettuna,
Kultaisissa kejusissa,
Vitjoissa hopeaisissa.*

Kuvat: Eeva Koljonen

Kekri

Varsinkin kekrinä annetaan pyhille miehille, haltijoille ruokaa. Sitä pannaan kuppeihin aittaan ja pihapuiden alle. Jätetään myös ruokapöydälle. Varsinkin talkkunaa ja rasvarieskaa sekä verileipää pyhät miehet syö. Jouluaattona viedään talliin ja navettaan myös haltialle jouluruokia. Ne pidetään yötä siellä ja vain tähteet korjataan pois, ellei pyhät miehet jaksa kaikkea syödä.

Mikkeli. Vanhala. Jaakko Valkonen TK 113: 661. 1961.

Kyntöleivät leivottiin Tuomaan päivänä ja kekrini. Niitä ei saanut taputtaa, painella vaan ne olivat nenineen paistettavat. Sitten ne säilytettiin viljahinkalossa yli talven. Niitä oli kuusi, joista yksi oli suurin ja pääleipä Joulun pyhiksi se tuotiin luvan pöydälle puuristikon päälle ja niiden päällä poltettiin kynttilää joulun pyhinä puu ristikolla. Hiiva nuutin päivänä ne taas vietiin hinkaloon. Ja keväällä kynnön alkaessa niistä annettiin kyntäjälle palaset ja paimenille, ensi paimenessa ollessa.

Mikkeli. Jaakko Valkonen
b) 468. 1938

Joka kesällä kyykkii, se kekrinä ryyppii

- mahtavat syömingit ja juomingit
- kekriviinat ja kekrioluet
- “kekripässi” tai “villavuona”. Lampaan liha syötiin tarkasti, eikä luita saanut jättää heitteille
- Köyritulet
- Ennustaminen

KEKRIPUKKI

Kuvat: Rytkönen, Ahti 1927. Museovirasto, Kansatieteen
kuvakokoelma

Kekri, köyri

*Photo: Janica Vilen / Turun
Seutusanomat*

PYRY 1.11.

kertoo huhtikuun sään:

Mikkeli 0

PII 2.11.

kertoo toukokuun sään:

Mikkeli -1

HO 3.11.

kertoo kesäkuun sään:

Mikkeli -1

TA 4.11.

kertoo heinäkuun sään:

Mikkeli -3

MIMOSA 6.11.

kertoo syyskuun sään:

Mikkeli -3

TAISTO 7.11.

kertoo lokakuun sään:

Mikkeli -5

AATOS 8.11.

kertoo marraskuun sään:

Mikkeli -4

TEUVO 9.11.

kertoo joulukuun sään:

Mikkeli -6

KAHVIKUPPIENNUSTUKSET

*Tarjottimelta löydät numeroidut kahvikupit.
Katso tulevan vuotesi ennuste sen mukaan,
minkä kupin valitsit edelliseltä pöydältä.*

*Saamasi kahvikupin esine symboloi keskeistä
asiaa tulevana vuonna.*

Lähteet

- Finnish Myths.
http://www.finnishmyth.org/FINNISH_MYTHS_CULTS/BEAR.html
- Sarmela, Matti 1994. Bear cult.
- Siikala, Anna-Liisa 2012. Itämerensuomalaisten mytologia. SKS.
- **Simonsuuri, Lauri 2018. Myytillisiä tarinoita. SKS.**
- Thurley, Simon 2005. Into the future. Our strategy for 2005-2010.
In: *Conservation Bulletin* [English Heritage], 2005 (49).

Tunne huominen - All for the future.